Maatwerk feestverlichting Elandsgracht

Huidige situatie
Op de Elandsgracht hangen al jaren lichtsnoeren in bomen. De snoeren zijn in 2021 vervangen.

- Er staan geen monumentale bomen op de Elandsgracht.
- Er staan enkele bomen die uit begeleidingssnoei zijn en alleen in de onderhoudssnoei zitten, hier hangt geen feestverlichting.
- Feestverlichting hangt alleen in de bomen die nog in de begeleidingssnoei zitten.

Voorgeschiedenis
De lichtsnoeren in bomen hangen hier zeker sinds 2016. Toen is bij de herinrichting van de Elandsgracht rekening gehouden met de verlichting, door onder de bestrating een hoofdkabel aan te leggen met regelmatig een aftakking naar een boomspiegel om stroom te leveren. De bedrading loopt vanuit de boomspiegel via een stalen buis die langs de stam is gebonden. Sinds 2021, bij het ophangen van de huidige verlichting, wordt geen gebruik meer gemaakt van deze constructie en wordt bovengronds stroom afgetapt uit de putkast die speciaal voor ondernemers is aangelegd.

Bij de herinrichting in 2016 zijn afspraken gemaakt over de verlichting in bomen, zie bijlage. Belangrijkste afspraken in het kader van het welzijn van de bomen zijn toen geweest:

- Geen verlichting in monumentale bomen.
- Geen verlichting in jonge jeugdbomen.
- Bevestigingsmateriaal niet te strak
- Afhankelijk van de situatie dient de verlichting periodiek opnieuw te worden aangebracht. Dit dient gelijk te lopen met het operationele beheer.
- Bij snoeiwerkzaamheden dienen de bomen op kosten van de vergunninghouders te worden ontdaan van verlichting of ander materiaal.

Deze afspraken liggen in lijn met de richtlijnen uit de Handleiding. Het enige verschil is dat met de Handleiding er ook geen verlichting in bomen in de begeleidingssnoei mag hangen (ipv alleen niet in jonge jeugdbomen).

Specificaties

Opgehangen	Seizoen 2021-2022
Kosten:	€34.878,75 ex btw
Eigendom:	Eigendom BIZ

Toelichting bomen in begeleidingssnoei
De begeleidingssnoei is om de bomen op hoogte te krijgen zodat er voldoende ruimte ontstaat voor onderdoorgang van vrachtverkeer/nood- en hulpdiensten en voor de openbare veiligheid (zodat openbare verlichting niet gehinderd wordt door voorhangende takken/groen waardoor de openbare ruimte onvoldoende verlicht is). Dat betekent dat de afstand tussen maaiveld en kruin van de boom minstens rond de 6 meter moet liggen. Deze stamhoogte wordt bereikt door tijdens de groei gemiddeld elk drie jaar de onderste takken weg te snoeien. Dit is afhankelijk van de snelheid waarin een boom groeit en dit gebeurt in kleine stappen (niet meteen de onderste drie/vier lagen takken snoeien). Bij snelgroeiende bomen wordt er elke twee jaar gesnoeid.

De begeleidingssnoei is sterk afhankelijk van de boomsoort in relatie tot omgevingsfactoren en moeilijk te plannen, en dus moeilijk om hier maatwerk over af te spreken.
Het is ook niet goed voor de bomen om te veel in één keer op te snoeien. Bovendien komen we dan boven de 20% snoei uit waarmee vergunningsvrij snoeien niet meer mogelijk is. Dat is tijdrovend en zeer kosten verhogend.

De Elandsgracht was in 2025 aan de beurt om te snoeien. Dit houdt in dat de onderste takken weggesnoeid worden om de stam op hoogte te brengen. Bij een aantal bomen is dit gebeurd, waarbij de verlichting uit de takken die werden gesnoeid is gehaald en opgerold langs de stam is gebonden. Dit heeft tot discussie met BIZ geleid, waarna snoei halverwege is gestopt. Het gros van de bomen is nog niet gesnoeid en dat moet in 2026 echt verder opgepakt worden. Het gaat anders een gevaar vormen voor het doorrijprofiel aan de straatzijde en hangt nu al in het loopprofiel op het binnenterrein.

Gezien de geschiedenis waarbij toestemming is verleend voor lichtsnoeren in bomen wordt maatwerk voorgesteld.

Maatwerk komende 6 jaar (tot en met seizoen 2030-2031) :

- In 2026 uit de bomen, ook de bomen waar dit jaar al gesnoeid is. De verlichting kan daarna weer terug langs takken geleid worden met bindbuis.
- Niet te strak aantrekken!!!
- Elke drie jaar met snoei uit de bomen.
- In bomen waar nu geen lichtsnoeren zijn aangebracht mag dat gedurende de maatwerkperiode ook niet gebeuren.

Vanaf seizoen 2031-2032 geldt het volgende:

- In monumentale bomen mag geen verlichting hangen.
- In bomen in de begeleidingssnoei mag geen verlichting hangen
- In overige bomen mogen losse lichtobjecten hangen onder de volgende voorwaarden:
    - Geen snoeren om stam of takken gewikkeld
    - Snoeren met flexibel bindbuis langs de stam en takken leiden
    - Elk jaar voor 21 februari alles weer uit de boom halen

Voor de goede orde: op dit moment zitten alle bomen (op de monumentale bomen na) nog in de begeleidingssnoei. In 2031 zal bekeken moeten worden hoe de situatie dan is.

Aandachtspunt
In 2016 heeft de gemeente de stroomvoorziening voor de feestverlichting aangelegd. Dit is gedaan door bedrading via buizen langs de stammen van de bomen te leiden. Door de tie-wraps waar dat mee is gedaan is nu schade aan de stam te zien. Nu de stroom op een andere manier geleverd wordt, moet dit zo spoedig mogelijk verwijderd worden. Enkele van de buizen liggen los op straat wat ook niet veilig is. De stroom is wel afgesloten, dus in die zin is er geen gevaar. De gebiedsmakelaar is hier mee bezig.

Bijlage 1: Randvoorwaarden voor verlichting in bomen Elandsgracht (2016)

Randvoorwaarden voor aanbrengen (feest)verlichting en/of andere voorwerpen of materialen in bomen

Randvoorwaarden:

- Feestverlichting en/of andere voorwerpen/materialen in monumentale bomen zijn in overeenstemming met het (concept) bomenbeleidsplan niet toegestaan;
- Feestverlichting en/of andere voorwerpen/materialen aanbrengen in jonge jeugdbomen is niet toegestaan;
- Het is niet wenselijk om sfeerverlichting of anderszins materialen of voorwerpen tot boven de eerste takkrans aan te brengen;
- Voor het aanbrengen van feestverlichting is een vergunning vereist. Tevens is het wenselijk dat bij de beheerder of vakopzichter voorafgaand aan eventuele werkzaamheden advies wordt ingewonnen;
- De bevestiging van sfeerverlichting of ander materiaal aan boomtakken e.d. mag niet zodanig worden aangebracht dat de veiligheid van de weggebruikers in gevaar komt, brengt. Dit houdt onder meer in dat er een minimale objectvrije zone van minimaal 4 meter hoogt gewaarborgd moet zijn;
- Bevestigingsmateriaal of bindingen mogen niet te strak om de takken vast gemaakt worden. Dit om insnoering te voorkomen. Er dient minimaal een duimdikte speling tussen de tak en het bevestigingsmateriaal/bindingen over te blijven of er dient gebruik te worden gemaakt van rekbaar (elastisch) materiaal;
- De toe te passen bindingen c.q. bevestigingsmateriaal dienen door de vakopzichter Groen & Spelen te worden beoordeeld op de geldende voorwaarden;
- Afhankelijk van het toegepaste materiaal en de situatie ter plaatse dient de verlichting of eventueel andere materialen periodiek opnieuw te worden aangebracht. Het advies van de Vakopzichter Groen en Spelen is hierbij leidend;
- Het periodiek verwijderen/opnieuw aanbrengen van sfeerverlichting of ander materiaal dient gelijk te lopen met het operationele beheer. Bij snoeiwerkzaamheden dienen de bomen op kosten van de vergunninghouders te worden ontdaan van verlichting of ander materiaal. De beheerfrequentie is echter afhankelijk van groeifase en boomsoort. Voor het bepalen van de beheerfrequentie en voorwaarden (vergunning) voor het verwijderen en opnieuw aanbrengen van verlichting, dient eerst advies te worden ingewonnen bij de vakdiscipline 'Groen' (Beheerder of Vakopzichter);
- Bij het aanbrengen, onderhouden en verwijderen van sfeerverlichting of ander materiaal dienen de aanwijzingen van de vakopzichter Groen en Spelen te allen tijde te worden opgevolgd;
- Indien werkzaamheden met betrekking op regulier onderhoud of het waarborgen van de veiligheid van de omgeving of, om enigerlei andere reden (naar het oordeel van het Dagelijks Bestuur) noodzakelijk zijn, dan dient de sfeerverlichting of ander materiaal te worden verwijderd, verplaatst of gewijzigd. De kosten die hier uit voortvloeien zijn volledig voor rekening van de vergunninghouder;
- Aan gemeentelijke eigendommen toegebrachte schade/ beschadigingen, welke het gevolg zijn van het plaatsen, hebben, gebruiken, onderhouden of verwijderen van de sfeerverlichting of ander materiaal zullen van gemeentewege doch voor rekening van de ontheffing/vergunninghouder worden hersteld. Schade(s) aan bomen worden verhaald op

de vergunninghouder volgens de richtlijnen van de Nederlandse Vereniging van Taxateurs van bomen (NVTB);

- De vergunninghoud(st)er vrijwaart de gemeente voor iedere aanspraak van derde, terzake van door derden geleden schade die het gevolg zijn van het plaatsen, hebben, gebruiken, onderhouden, verplaatsen of verwijderen van de sfeerverlichting of ander materiaal;
- De door politie, brandweer of ander bevoegd gezag te geven bevelen dienen stipt te worden opgevolgd.